

Og tilsidst endnu en Tak til vore kære sønderjyske Venner; Tak fordi De kom og et hjerteligt: Paa Gensyn!

Henni Forchhammer,
Formand for Danske Kvinders
Nationalraad.

Louise Wright, f. Bauditz,
Formand for D. K. N.s sønder-
jyske Udvalg.

Statens Husholdnings- skole.

Af Birgitte Berg Nielsen.

—o—

Husholdningsbakteriologi.

Det videnskabelige Forsøgsarbejde med Husholdningsbakteriologi og Gæringsfysiologi maa ligesom de fysiske Forsøg drives i Samarbejde mellem det praktiske Husholdningsarbejde og Arbejdet i Laboratorierne, kun derved bliver det muligt at opnaa Resultater, som direkte kan udnyttes med økonomisk Fordel ved det daglige Arbejde i offentlige og private Husholdninger og ved Husholdningsundervisningen paa Husholdningsskoler og Kursus. Det skal være de Gæringer, gavnlige saa vel som skadelige, der forekommer ved det daglige Husholdningsarbejde, som skal undersøges paa Forsøgslaboratorierne, saa vi kan lære at modarbejde og overvinde de Bakterier, der vil fordærve Maden eller give den Afsmag, og lære at udvikle og nyttegøre os de Bakterier, som giver Maden Velsmag.

Det har kostet Landet mange Penge, at den praktiske Husholdningsbakteriologi har været forsømt, saa Husmødrene ikke har forstaaet at konservere Fødevarer for længere Tids Opbevaring. I Høsten og tidligt Efteraar 1917 solgte mange Landmænd Kreaturer til Spotpris; der var for lidt Græs og endnu mindre Staldfoder; og Kreaturerne kunde ikke eksporteres; de stod paa Marken og halvsultede og tabte i Huld fra Uge til Uge, og det satte Priserne ned. Der var vel endog Handeler, hvorved Slagteren fik det meste af sin Indkøbspris dækket ved at sælge Huden og tage Statens Slagtertilskud, saa han omtrent havde Kødet for sin Ulejlighed. Havde Husmødrene forstaaet den Husholdningsbakteriologi, der gør det til en let Sag at opbevare Kødet ikke blot salt eller røget Kød og Pølse til

Paalæg, men som fersk Kød tilberedt som kogte eller stegte Madvarer for længere Tid, saa kunde de have slagtet en Okse i hver Gaard og have haft Kødet til Brug hele Vinteren og Sommeren med og det næste Aar i Stedet for halvvejs at forære det bort, fordi der var Foder-mangel.

Og hvordan gik det ikke med Flæskesaltningen i Byerne; Kommunesaltningerne var langt fra i alle Tilfælde vellykkede; og i private Hjem, hvor mange købte Grise og saltede til Vinterbrug med en Saltlage, som kun egner sig til letsaltede Skinker og Paalægskød, blev ikke saa lidt Flæsk halv eller helt ødelagt paa en Tid, hvor hver Skive Flæsk næsten var at betragte som en Helligdom, fordi der var Mangel paa Fedtstof til vor Folkeernæring.

Ved Brugen af Høkasse kommer ogsaa mange galt af Sted, fordi de ikke forstaar den praktiske Husholdningsbakteriologi. Da Gasrationeringen var værst, blev det tilraadet Folk at benytte Høkasse; men Resultatet af Høkassekogningen blev alligevel i mange Tilfælde, at Frikaseen blev sur, selv om Gryden spilkogte, naar den blev pakket ned. Nogle mente, at Frikaseen blev sur, fordi man anvendte Kalvekød, men det passer slet ikke. Det er ikke nogen særlig vanskelig Opgave at beregne, hvordan Høkassekogningen skal foregaa, for at Bakterierne ikke skal have nogen Mulighed for at gøre Maden sur, men det maa læres, derfor bør Husholdningslærere, Husholdningsledere og Husholdningskonsulenter (skal vi under eet kalde dem Husholdningskandidater), som oplæres paa Statens Husholdningshøjskole, lære saa megen Husholdningsbakteriologi, at de kan give deres Elever fornuftig Besked om Kogning i Høkasse og kan lære dem enhver Art af Konservering, som har økonomisk Betydning under det huslige Arbejde. De skal lære at salte, saa Flæsken kan holde sig fin og frisk i Smagen lige saa vel i 2 Aar som i 1 Aar, uden at Lagen behøver at koges; de skal lære at henkoge ferske Kødvarer og preservere Æg, de skal lære at tilberede Frugt for Opbevaring, saa det beholder sin fine friske Frugtsmag, og de skal lære at opbevare Grøntsager paa billigste og bedste Maade.

Den Mand, som skal lede den videnskabelige Forskning i Husholdningsbakteriologi og Gæringsfysiologi,

maa tillige have paalidelige Kundskaber i Plantefysiologi og Vækstkemi. Den samlede Sum af denne Viden giver Forstaaelse af den heldigste Tid for Indhøstning og de bedste Metoder for Opbevaring af vore Plantefødemidler.

De 2 andre Laboratorier for Husholdningskemi skal ledes af en Mand, som har den fineste mulige videnskabelige Uddannelse i Kemi og ved et selvstændigt videnskabeligt Arbejde inden for et Omraade Husholdningen vedrørende har bevist sin Evne til videnskabelig Forskning. Vi har ikke her i Danmark noget Laboratorium for videnskabelig Forskning i Husholdningskemi; men jeg kunde tænke mig, at en Mand, som var Cand. mag. i Kemi og især havde studeret organisk Kemi, kunde faa Lov at drive Specialstudier paa Carlsberglaboratoriet under Professor Sørensen's Vejledning; desuden maatte han ved Studierejser i Udlandet gøre sig bekendt med, hvad der forefindes af Forsøgsresultater til Støtte for den Husholdningskemi, han skal prøve at oparbejde som Videnskab paa Husholdningsuniversitetet her i Danmark.

Det er vanskeligt at opstille Program for det videnskabelige Forsøgsarbejde i Kemi; næsten alle Omraader af vor Husførelse frembyder Spørgsmaal, som det har økonomisk Betydning at faa videnskabeligt undersøgt; men det er ikke saa let at fremsætte Spørgsmaalene skriftligt, naar man ikke selv har nogen videnskabelig Uddannelse. Kan man derimod faa den Videnskabsmand, som skal lede Forsøgsarbejdet, med ud i Køkken, Bageri og Vadske-ri og vise ham, hvordan man praktisk udfører Arbejdet, og fortælle ham, hvilke Erfaringer man har gjort, og hvilke Vanskeligheder ved Arbejdet man ikke selv kan finde Løsning paa, saa vil det gaa lettere at komme til Forstaaelse.

Som Eksempel paa, hvad der kommer ind under videnskabelig Forskning i Husholdningskemi, vil jeg nævne Brødbagning. Der maa gøres Forsøg med Bagning af groft Rugbrød, Rugsigtebrød, groft Hvedebrød (Grahamsbrød) og fint Hvedebrød; og Forsøgene maa gaa ud paa at fremstille Brød, som smager godt og kan holde sig frisk i længere Tid. Ved dette Forsøgsarbejde maa det fysiske og gæringsfysiologiske Laboratorium arbejde sammen med det kemiske Laboratorium, dersom